

بسمه تعالی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات
بهداشتی و درمانی تهران
دانشکده بهداشت

طرح درس

عنوان درس: اقدامات بهداشت محیطی اضطراری در حوادث و بلایا	فراگیران: دانشجویان کارشناسی ارشد سلامت در حوادث و بلایا
تعداد و نوع واحد: نظری (۱/۵ واحد) و عملی (۰/۵ واحد)	کد درس:
روز و ساعت تدریس: دو شنبه ۸-۱۰	پیش نیاز: ندارد
مسوول درس: دکتر مصطفی هادئی	سال تحصیلی: ۱۴۰۳-۱۴۰۴
شماره تلفن مسوول درس: ۰۹۱۳۰۸۲۹۲۷۴	مکان تدریس: دانشکده بهداشت
آدرس پست الکترونیک: mostafa.hadei@gmail.com	آدرس: دانشکده بهداشت

شرح درس:

وقوع بلایا و حوادث در جوامع باعث بروز تلفات انسانی و خسارات مالی زیادی می شود. یکی از جنبه های مهم بلایا و حوادث شامل اثراتی است که بر محیط زیست انسان وارد می کنند. این اثرات زیست محیطی به نوبه خود می توانند بر سلامت جوامع انسانی تحت تاثیر بلایا و حوادث تاثیر بگذارند، در نتیجه بهداشت محیط در بلایا و حوادث از اهمیت بسزایی برخوردار است. دانشجویان کارشناسی رشته سلامت در حوادث و بلایا می بایست با این جنبه های بهداشت محیطی آشنایی نظری و عملی کامل داشته باشند تا بتوانند دانش و مهارت های لازم را در عرصه از خود نشان دهند. این دانش و مهارت ها می بایست همه حیطه های بهداشت محیط از جمله تامین آب آشامیدنی سالم، مدیریت و دفع فاضلاب، مدیریت و دفع پسماند، بهداشت مواد غذایی، کنترل بیماری های منتقله از ناقلین و جوندگان، مدیریت عوامل محیطی در اردوگاه ها، مدیریت اجساد و... را در بر بگیرد.

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با جنبه های بهداشت محیطی بلایا

اهداف اختصاصی درس:

- آشنایی دانشجویان با مبانی بهداشت محیط و کاربرد آن در حوادث و بلایا
- آشنایی با جنبه های مختلف بهداشت محیط و مدیریت آنها از جمله آب سالم، دفع فاضلاب، دفع پسماند، بهداشت مواد غذایی، بیماری های قابل انتقال و... هنگام حوادث و بلایا
- کسب مهارت در مدیریت عوامل محیطی در هنگام بروز حوادث و بلایا

شیوه ی تدریس:

ترکیبی

مجازی

حضوری

رویکرد حضوری:

- سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، کو یز، بحث گروهی و ...)
- بحث در گروههای کوچک
- ایفای نقش
- یادگیری اکتشافی هدایت شده
- یادگیری مبتنی بر تیم (TBL)
- یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)
- یادگیری مبتنی بر سناریو
- استفاده از دانشجویان در تدریس
- تدریس توسط همتایان
- یادگیری مبتنی بر بازی

■ روش ارزشیابی دانشجو:

نمره	فعالیت
۱	حضور منظم در کلاس
۲	مشارکت فعال در مباحث کلاس
۳	ارائه یک موضوع مرتبط با درس
۱۰	امتحان پایان دوره
۴	پروژه عملی
۲۰	مجموع

■ مقررات کلاس:

حضور منظم در کلاس درس، انجام تکالیف در موعد مقرر، ارائه سخنرانی تعاملی از موضوعات تعیین شده،

مطالعه منابع معرفی شده و مشارکت فعال در برنامه های کلاس

○ جدول زمان بندی ارائه درس

مباحث	نام اساتید	جلسه
معارفه، بررسی کل دوره و برنامه ریزی برای دوره آشنایی با بهداشت محیط و ارتباط آن با سلامت در بلایا و فوریت ها نقش عوامل محیطی در سلامت افراد آسیب دیده و بازماندگان	دکتر مصطفی هادئی	اول
کلیات بلایا (تعریف بلایا، انواع بلایا نظر از وسعت، تقسیم بندی انواع بلایا، مهمترین آثار بلایا بر محیط زیست، مراحل مقابله با بلایا) اقدامات اضطراری بهداشت محیط	دکتر مصطفی هادئی	دوم
اصول مدیریت سلامت در بلایا و فوریت ها از حیث بهداشت محیط (اصول ارزیابی سریع و نحوه جمع آوری داده های مورد نیاز، اولویت بندی نیازها، هماهنگی، سازمان دهی، تعداد کارکنان، تجهیزات و...، اصول برنامه ریزی کنترل عوامل محیطی)	دکتر مصطفی هادئی	سوم
طراحی و استقرار اردوگاه های موقت مدیریت عوامل محیطی در اردوگاه ها	دکتر مصطفی هادئی	چهارم
شرایط اضطراری و خطرناک ناشی از آلودگی هوا رویدادها و حوادث ناشی از آلودگی هوا (بوپال، لندن ۱۹۵۲ و...) روش های تامین هوای سالم و تازه برای اردوگاه ها یا از طریق تجهیزات حفاظت فردی (ماسک و رسپراتور)	دکتر مصطفی هادئی	پنجم
تأمین آب آشامیدنی سالم در شرایط اضطراری (جلسه اول)	دکتر مصطفی هادئی	ششم
تأمین آب آشامیدنی سالم در شرایط اضطراری (جلسه دوم)	دکتر مصطفی هادئی	هفتم
جمع آوری و دفع فاضلاب در شرایط اضطراری (جلسه اول)	دکتر مصطفی هادئی	هشتم
جمع آوری و دفع فاضلاب در شرایط اضطراری (جلسه دوم)	دکتر مصطفی هادئی	نهم
مدیریت پسماند در شرایط اضطراری	دکتر مصطفی هادئی	دهم
بهداشت مواد غذایی در شرایط اضطراری	دکتر مصطفی هادئی	یازدهم
مبارزه با ناقلین و جوندگان	دکتر مصطفی هادئی	دوازدهم
کاربرد گندزدایی و ضدعفونی در شرایط اضطراری	دکتر مصطفی هادئی	سیزدهم
قربانیان بلایا و مدیریت اجساد انسانی و حیوانات	دکتر مصطفی هادئی	چهاردهم
اقدامات بهداشت محیط در حوادث ناشی از مواد خطرناک شیوه های حفاظت افراد در شرایط نامتعارف	دکتر مصطفی هادئی	پانزدهم

اهمیت و شیوه های جلب مشارکت جامعه برای کنترل عوامل محیطی	دکتر مصطفی هادئی	شانزدهم
--	------------------	---------

منابع اصلی:

۱. هاروی، پ؛ بقری، س؛ رید، ب؛ بهسازی محیط در شرایط اضطراری، ترجمه دکتر ندافی و همکاران. انتشارات نص، ۱۳۸۸.
۲. احمد اصل هاشمی، اقدامات بهداشتی در شرایط اضطراری، نشر خسروی، آخرین ویراست.
۳. سازمان بهداشت آمریکایی؛ مدیریت بهداشت محیط پس از وقوع بلایای طبیعی. ترجمه: روح الله شکری، دکتر پرویز میرزایی، دکتر مجید هاشمی. ۱۳۹۸.
۴. راهنمای بهسازی محیط در بلایای طبیعی، ابوالحسن ندیم و محمد عصار.
۵. راهکارهای ارزیابی سریع بهداشتی در شرایط اضطراری، ایرج شریفی.
۶. پژوهشکده محیط زیست، راهنمای پاکسازی اماکن مسکونی بعد از سیلاب.
۷. پژوهشکده محیط زیست، راهنمای فنی تامین آب آشامیدنی، بهسازی محیط و بهداشت فردی در شرایط اضطراری
۸. پژوهشکده محیط زیست، چگونه از اثرات ریزگردها بر سلامت خود بکاهیم؟
۹. پژوهشکده محیط زیست، دستورالعمل محاسبه شاخص کیفیت هوا.
۱۰. پژوهشکده محیط زیست، راهنمای دفع فاضلاب در شرایط اضطراری - جلد اول و دوم.

منابع بیشتر برای مطالعه: